

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

*Moshe Rabbeinu and
The Advocates Who
Stood Up to God*

Ms. Elisheva (Ellie) Levi
יב' אדר א' תשע"ו • February 21, 2016

I. Those Who Advocated for Others

משה רבינו

(1) שמות פרשת כי תשא פרק לב

(ז) ויִדְבֹר יְקוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה לְדַרְדֹּר כִּי שָׁחַת עַמְּךָ אֲשֶׁר הֵעֵלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 (ח) סָרוּ מִהֵר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסִּכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ־לוֹ וַיִּזְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 הֵעֵלִינוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 (ט) וַיֹּאמֶר יְקוֹק אֱלֹהֵי מֹשֶׁה רְאִיתִי אֶת־הָעַם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־קִשְׁיָה־לְעַרְףְךָ הוּא
 (י) וְעַתָּה הִנֵּי־יָחָד לִי וַיִּחְרָאֲפִי בָהֶם וְאֶכְלֶם וְאָעֲשֶׂה אוֹתָךְ לַגּוֹי גְדוֹל
 (יא) וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת־פָּנָיו יְקוֹק אֱלֹהֵיו וַיֹּאמֶר לָמָּה יְקוֹק יַחְרָה אֶפְךָ בְּעַמְּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח גְּדוֹל וּבְכֹד
 תִּזְקָה
 (יב) לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לְהָרֹג אֹתָם בְּהָרִים וּלְכַלְתָּם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מִתְרוֹן אֶפְךָ וְהִנָּחֵם
 עַל־הָרָעָה לְעַמְּךָ
 (יג) זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וּתְדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבָּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
 וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתָן לְזַרְעֲכֶם וְנָחְלוּ לְעַלְמִם
 (יד) וַיִּנָּחֵם יְקוֹק עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ
 (טו) וַיִּפֶן וַיִּרְדּוּ מֹשֶׁה מִן־הָהָר וַיִּשְׁנִי לַחַת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ לַחַת כְּתָבִים מִשְׁנֵי עֲבָרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתָבִים
 (טז) וְהִלַּחַת מֵעֲשֶׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהִמְכַתֵּב מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל־הַלַּחַת
 (יז) וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל הָעָם בְּרָעָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בְּמַחְנֶה...
 (יח) וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנוּת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנוּת חַלוּשָׁה קוֹל עֲנוּת אֲנָכִי שִׁמְעַ
 (יט) וַיְהִי פֶּאֶשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחְנֶה וַיִּרְא אֶת־הָעֵגֶל וּמַחֲלַת וַיִּחְרָאֶף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ מִיָּדוֹ אֶת־הַלַּחַת וַיִּשְׂבֵּר אֹתָם
 תַּחַת הָהָר
 (לא) וַיִּשָּׁב מֹשֶׁה אֶל־יְקוֹק וַיֹּאמֶר אֲנֹא חָטָא הָעָם הַזֶּה חָטָא גְדוֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב
 (לב) וְעַתָּה, אִם־תִּשָּׂא חֲטָאתָם; וְאִם־אֵין--מַחְנֵי נָא, מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ

אברהם אבינו

(2) בראשית פרשת וירא פרק יח

(כג) וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם־רָשָׁע
 (כד) אוֹלֵי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הָעִיר הֲאֵף תִּסְפָּה וְלֹא־תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר
 בְּקִרְבָּה
 (כה) חֲלִלָה לָךְ מַעֲשֵׂת כְּדָבָר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עִם־רָשָׁע וְהִיָּה כְּצְדִיק כְּרָשָׁע חֲלִלָה לָךְ הַשֵּׁפֵט
 פְּלִהֲאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט
 (כו) וַיֹּאמֶר יְקוֹק אִם־אֶמְצָא בְּסֹדֶם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאָתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בְּעַבְדוֹרָם...

II. Those Who Did Not Advocate for Others

נח

(3) זוהר כרך א (בראשית) פרשת וירא

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע, אמר רבי יהודה מאן חמא אבא דרחמנותא כאברהם, ת"ח בנח כתיב ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני וגו' עשה לך תיבת עצי גפר ואשתיק ולא אמר ליה מידי, ולא בעא רחמי, אבל אברהם בשעתא דאמר ליה קודשא בריך הוא זעקת סדום ועמורה כי רבה וגו', ארדה נא ואראה וגו', מיד כתיב ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע, אמר רבי אלעזר אוף אברהם לא עבד שלימו כדקא יאות, נח לא עביד מידי לא האי ולא האי אברהם תבע דינא כדקא יאות דלא ימות זכאה עם חייבא ושארֵי מחמשים עד עשרה עבד ולא אשלים דלא בעא רחמי בין כך ובין כך דאמר אברהם לא בעינא למתבע אגר עובדוי, אבל מאן עבד שלימו כדקא

יאות דא משה דכיון דאמר קודשא בריך הוא (שמות ל"ב) סרו מהר מן הדרך וגו', עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו, מיד מה כתיב ויחל משה את פני יי' אלהיו וגו', עד דאמר ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ואף על גב דכלהו חטו לא זז מתמן עד דאמר ליה סלחתי כדברך אבל אברהם לא אשגח אלא אי אשתכח בהו זכאי ואם לאו לא ועל דא לא הוה בעלמא בר נש דיגין על דריה כמשה דאיהו רעיא מהימנא

איוב

(4) תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יא עמוד א

א"ר חייא בר אבא א"ר סימאי, שלשה היו באותה עצה: בלעם, ואיוב, ויתרו, בלעם שיעץ - נהרג, איוב ששתק - נידון ביסורין, יתרו שברח - זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית, שנאמר: כוומשפחות סופרים יושבי יעבץ תרעתים שמעתיים סוכתיים המה הקנים הבאים מחמת אבי בית רכב, וכתוב: כזובני קיני חתן משה וגו

III. Those Who Advocated for the People by Refusing their Mission

יונה הנביא

(5) מלבי"ם יונה פרק א

...ומדוע לא שמע יונה בקול ה' והיה לו לרוץ בשמחה להשיב בני אדם מדרכם הרעה, ומה בכך שאינם מבני ישראל? ואיך עבר יונה על דברי ה' לכבוש נבואתו ונביא הכובש נבואתו חייב מיתה? ... רצה ה' להשיבם בתשובה כדי שיהיו מוכנים למלאת גזרתו על ישראל ... רצה ה' להראות שאשור יש לו זכות יותר מישראל שהם שמעו לדברי הנביא ועשו תשובה וישראל הקשו ערפם משמוע, וכאשר ידע יונה כי משליחות זה תצמח רעה לישראל, לכן חשב מחשבות בל ילך בשליחות זה, ובחר יותר לאבד א"ע בים משיהיה הוא המסבב רעה לישראל...

IV. Those Who Advocated for Themselves

משה רבינו

(6) דברים פרשת דברים - ואתחנן פרק ג

כג) וְאַתְחַנֵּן אֶל־יְקֹוֹק בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר
 כד) אֲדַנִּי יְקֹוֹק אֲתָהּ הַחַלּוֹת לְהִרְאוֹת אֶת־עֲבָדֶיךָ אֶת־גְּדֹלְךָ וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִיֵּאֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
 כמ) עֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתְךָ
 כה) אֶעֱבְרֶה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהִר הַטּוֹב הַזֶּה וְהִלְכֵנּוּ
 כו) וַיִּתְעַבֵּר יְקֹוֹק בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֵלַי רַב־לֶךָ אֶל־תּוֹסֵף דָּבָר אֵלַי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה
 כז) עֲלֶה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ יְמָה וְצַפְנָה וְתִימְנָה וּמִזְרְחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ כִּי־לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה
 כח) וְצוּ אֶת־יְהוָה וְחַזְקֵהוּ וְאֶמְצָהוּ כִּי־הוּא יַעֲבֹר לְפָנַי הַעַם הַזֶּה וְהוּא יִנְחִיל אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה
 כט) וַנִּשָּׁב בְּגִיָּא מוֹל בֵּית פְּעוֹר: פ

קין

(7) בראשית פרשת בראשית פרק ד

ט) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל־קַיִן אֵי הֲבָל אַחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי
 י) וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אַחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה
 יא) וְעַתָּה אָרוּר אַתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לְקַחַת אֶת־דַּמִּי אֶחִיךָ מִיָּדְךָ
 יב) כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תִסְפָּה תִתְּפָחָה לָךְ נָע וְנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ
 יג) וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־יְקֹוֹק גְּדוֹל עוֹנֵי מַנְשֵׂא

(ד) הן גרשות אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל־מצאי יהרגני
 (טו) ויאמר לו יקוק לכן כלהרג קין שבעתים יקם וישם יקוק לקין אות לבלתי הכות־אתו כל־מצאו
 (טז) ויצא קין מלפני יקוק וישב בארץ־נוד קדמת־ערן
 (יז) וידע קין את־אשתו ותהר ותלד את־חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך

חנה הנביאה

(8) שמואל א פרק א

(ח) ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תבכי ולמה לא תאכלי ולמה ירע ללבך הלוא אנכי טוב לך
 מעשרה בנים
 (ט) ותקם חנה אחרי אלה בשלה ואחרי שתה ועלי הפהן ישב על־הכפסא על־מזוזת היכל יקוק
 (י) והיא מרת נפש ותתפלל על־יקוק ובכה תבכה
 (יא) ותדר נדר ותאמר יקוק צבאות אס־ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא־תשכח את־אמתך
 ונתתה לאמתך זרע אנשים ונתתיו ליקוק פלימי חיי ומורה לא־יעלה על־ראשו
 (יב) והיה כי הרבחה להתפלל לפני יקוק ועלי שמר את־פיה
 (יג) וחנה היא מדברת על־לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע ויחשבה עלי לשפחה

V. Anshei Knesset haGedolah – The Encouragement of Self Advocacy

Defies the Plan - חנוני המעגל

(9) משנה מסכת תענית פרק ג משנה ח

על כל צרה שלא תבא על הצבור מתריעין עליהן חוץ מרוב גשמים מעשה שאמרו לו לחוני המעגל [*]
 התפלל שירדו גשמים אמר להם צאו והכניסו תנורי פסחים בשביל שלא ימוקו התפלל ולא ירדו גשמים
 מה עשה עג עוגה ועמד בתוכה ואמר לפניו רבונו של עולם בניך שמו פניהם עלי שאני כבן בית לפניך
 נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז מכאן עד שתרחם על בניך התחילו גשמים מנטפין אמר לא כך שאלתי
 אלא גשמי בורות שיחין ומערות התחילו לירד בזעף אמר לא כך שאלתי אלא גשמי רצון ברכה ונדבה
 ירדו כתיקנן עד שיצאו ישראל מירושלם להר הבית מפני הגשמים באו ואמרו לו כשם שהתפללת עליהם
 שירדו כך התפלל שילכו להן אמר להן צאו וראו אם נמחת אבן הטועים שלח לו שמעון בן שטח אלמלא
 חוני אתה גזורני עליך נידוי אבל מה אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום ועושה לך רצונך כבן שהוא
 מתחטא על אביו ועושה לו רצונו ועליך הכתוב אומר (משלי כ"ג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך

VI. Hasidut – A Return to Advocacy for Others as the Task of the Rebbe/Tzaddik

- a. **Rabbi Levi Yitzchak MiBardichev**
- b. **The 7th Lubavitcher Rebbe – Rebbe Menachem Mendel Schneerson**
- c. **The Kotzker Rebbe**